

## Marinchefens tal vid Folk och Försvars rikskonferens i Sälen 190114

*"Marinens roll för försvarsförmåga idag och imorgon"*

Sveriges geostrategiska läge i den globala eran kan ses som en halvö omgärdad av hav som länkar oss samman med andra och också utgör en grund för vår försörjning. Vårt beroende av export och import ger sjövägarna en viktig och dominerande roll. Sveriges välfärd och utveckling är beroende av den fria tillgången till dessa hav, sund, kuststräckor och skärgårdar. Längs våra kuster rör sig konstant över 4 000 fartyg varje dygn beroende på årstid. Konsekvensen av störningar i denna sjöfart skulle omedelbart innebära påfrestningar på hela vårt samhälle.

Men dessa hav och sund innehar också en säkerhetspolitisk och militär dimension i såväl fred som vid kriser eller regelrätta krig. Under kalla kriget fokuserade mycket kring att dåvarande Sovjetunionens marinstridskrafter sökte tillgång till Atlanten. Idag är förhållandena ännu mer komplexa då även NATO och de västliga staterna söker tillgång till ökad närvaro i Östersjön och sina allierade där och samtidigt bedriver Ryssland verksamhet allt längre västerut i vårt närområde.

Regionen i och kring Östersjön, Öresund och Bälten samt Västerhavet har idag alltså fått en ökad strategisk betydelse. Sverige hävdar ett territorialhav som sträcker sig 12 nautiska mil ut från kusten. Utanför den finns Sveriges angränsande zon och ekonomiska zon i vilka vi har både rättigheter och skyldigheter. Då andra aktörer nu ökar sin närvaro fritt till havs i vårt närområde ökar också betydelsen att kontinuerligt ha en aktuell lägesbild på, över, och under havsytan. Landgrupperade sensorer ger oss en god täckning längs kusten men har inte möjligheten att se mycket längre än strax utanför vår territorialvattengräns.

Jorden är helt enkelt rund vilket gör att systemen bara ser en viss sträcka. Och det är i detta perspektiv marinens ständiga närvaro i dessa områden är avgörande för att kunna identifiera avvikelser och finna den trigger som kan utgöra eventuella hot mot Sverige eller våra intressen. Dessa omständigheter gäller såväl i fred, kris som krig. Utveckling med hybridkrigföring accentuerar detta behov.

Med professionell personal i stående förband med hög tillgänglighet levererar marinen idag en icke obetydlig del av Försvarsmaktens samlade tröskeffekt var den än krävs. Vi har idag regionens bästa marina förmågebredd men förmågedjupet är mycket grunt. Redan idag är det en betydande utmaning att genomföra den ständigt pågående sjöövervakningsoperationen vilket vi idag löser med 1 till 2 fartyg ständigt till sjöss. Om man går upp på skalan till kris, kan marinen med, dagens numerär, genomföra ett begränsat antal operationer med begränsad uthållighet.

Om Sverige skulle bli indraget i ett krig behöver resurserna fokuseras ytterligare. Detta betyder då att allt annat och alla andra havsområden skulle behöva släppas. Detta är allvarligt då import/export måste fortgå och sjövägarna i regionen fortsatt måste kunna trafikeras. Detta är avgörande för vår ekonomi och försörjning, vilket givetvis även gäller våra grannländer. Idag finns också begränsade resurser för skydd, basering och logistik vilket begränsar uthållighet och redundans.

Men marinen är bra att slåss med det vi har. Våra ubåtar är bland världens bästa och är genom sin blotta existens ett strategiskt verktyg. Våra ytstridsfartyg är med sin smygteknik stridstekniskt överlägsna och utgör ett operativt övertag och våra minröjningsförband är operativt erfarna, då deras uppdrag alltid är skarpa (Vi har fortfarande ca 50000 minor kvar sedan världskrigen i Östersjön). Att hålla sjölederna öppna och säkra är som ovan nämnt ett nationellt intresse.

Vår amfibiebataljon innehar en unik förmåga i skärgårdsområden och kustnära terräng med hög rörlighet och flexibilitet. Men flera materielsystem går på övertid och snart följer tyvärr många fler. Detta är marinens största utmaning och situationen kräver beslut för att inte numerären och vår förmåga ska nedgå ännu mer. I perioden 2025 till 2030 kommer ett förmågeglapp att uppstå om inte dessa beslut fattas här och nu. Det handlar främst om ersättare till de äldre korvetterna, nya stridsbåtar och nya typer av stödfartyg. Men även om viktiga delsystem som sensorer, luftförsvarssystem med förmåga att skydda även andra enheter och områden, vapen och ledningssystem till befintliga plattformar.

Men sådana beslut vidmakthåller i grunden endast en befintlig numerär. Men med några ytterligare åtgärder ser jag möjlighet att öka vår operativa förmåga genom att satsa där det bär. Marinen behöver inledningsvis öka antalet ytstridsfartyg med 6-8 st och initialt skapa ytterligare en amfibiebataljon till 2025, inte minst för att medge en ökad närvaro på Västkusten samt därefter gå mot ytterligare en bataljon till 2030. Marinen behöver i det korta perspektivet modifiera även den tredje Gotlandsubåten i syfte att skapa en femte operativ ubåt. Genom anskaffning av en tredje ubåt typ A26 skulle marinens förmåga i undervattensdomänen öka ytterligare.

Säkerhetsläget blir allt mer oförutsägbart, och en konflikt i och kring Östersjön kommer att påverka Sverige. Säkerhet bygger vi tillsammans med andra och då inte minst med vännerna i den finska marinen, med vilka vi står i ständig kontakt och bedriver gemensam verksamhet. Men nätverket är mycket större än så, såväl regionalt som globalt. Marinens förmågebredd och vår genomgående professionella personal bidrar till att göra Försvarmakten till en attraktiv samarbetspartner i den maritima arenan.

När vi i marinen ser på oss själva löser vi skarpa uppgifter varje dag. Det är här och nu vi skapar den handlingsfrihet till sjöss som Försvarmakten och Sverige måste ha i fred, kris och krig. För att Sverige ska ha en fortsatt försörjningstrygghet, ha förmågan att enskilt, i gemensamma operationer och tillsammans med andra, hävda vår territoriella integritet och verka krigsavhållande måste marinens utveckling därför fortgå.